

DE LA FAMILIA TRADIȚIONALĂ LA CEA DIN METAVERSE

*Anastasia OLOIERU, doctor, lector universitar,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

*Mihaela COJOCARU, masterand, an I,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

CZU: 316.356.2

Rezumat: În articol este abordată monogamia ca principiu al relațiilor familiale, dar și ca o adaptare legală, socială și culturală. Totodată este descris și abordat calculul economic ca criteriu al opțiunii maritale. Astfel, apariția unui copil în cadrul familiei este o binecuvântare, dar presupune și majorarea cheltuielilor familiale. O soluție pentru această situație ar putea fi mutarea familiei tradiționale în metaverse. În articol se abordează o întrebare importantă: Oare oamenii vor prefera să folosească roboți în locul procreării și stabilirii unor relații cu persoane reale?

Cuvinte-cheie: Familie, monogamie, funcție economică, costuri, metaverse, inteligență artificială, virtual.

Abstract: The article addresses monogamy as a principle of family relationships, but also as a legal, social and cultural adaptation. At the same time, the economic calculation as a criterion of the marital option is described and addressed. Thus, the appearance of a child in the family is a blessing, but it also implies an increase in family expenses. A solution to this situation could be to move the traditional family into the metaverse. The article addresses an important question: Will people prefer using robots instead of procreating and establishing relationships with real people?

Keywords: Family, monogamy, economic function, costs, metaverse, artificial intelligence, virtual.

Familia este definită în *Dicționarul enciclopedic* ca fiind o formă de comunitate umană întemeiată prin căsătorie, care este formată din soți și din copiii acestora [3].

De-a lungul timpului, structurile familiale au suferit modificări, fiind influențate de perioadele de dezvoltare umană, cultură, contextul social, tehnologie și alți factori. Cu toate acestea, din punct de vedere legal și moral, familia monogamă sau cea tradițională rămâne principala celulă a societății, care dă naștere drepturilor și obligațiilor juridice și economice [1; 4; 7; etc.].

Monogamia este un principiu al relațiilor familiale stipulat și în Codul Familiei al Republicii Moldova. Neadmiterea creării unei familii între persoanele dintre care cel puțin una este deja căsătorită [4] nu ține de natura umană, căci biologic toate ființele sunt poligame, ci reprezintă o adaptare culturală, socială și economică. Înainte de 1960, în SUA, puteai avea relații extraconjugale, nefiind obligat să crești copiii născuți din aceste relații. După 1970, Curtea Supremă de Justiție a legiferat obligația de a crește copiii născuți din relații extraconjugale. Astfel monogamia a devenit o normă legală, socială și culturală, iar oamenii au înțeles impactul funcției economice al familiei și necesitatea realizării investițiilor pentru copii.

Atât în societatea tradițională, cât și în cea contemporană, principalul criteriu al opțiunii maritale era calculul economic. Dacă în trecut, în baza înțelegerilor, părinții erau persoanele care decideau opțiunea maritală pentru copiii lor, actualmente se observă anumite tendințe care pot oferi o imagine asupra calculului economic familial: reducerea dimensiunii familiei, cauzată în mare parte de scăderea ratei natalității, ca urmare a politicilor publice, a alegerilor cuplurilor de a avea cel mult doi copii, infertilitatea partenerilor etc.; diversificarea tipurilor de familii; creșterea și educarea copiilor cu ajutorul serviciilor specializate; izolarea indivizilor ca urmare a muncii la domiciliu, educației la distanță, a serviciilor de curierat etc.

Anthony Giddens a surprins unele dintre cele mai importante schimbări care influențează familiile din întreaga lume la

momentul actual: a scăzut implicarea clanurilor sau a rudelor în deciziile familiei; există o tendință generală spre libera alegere a partenerului de viață, *căsătorile aranjate* fiind din ce în ce mai rare; au devenit din ce în ce mai recunoscute drepturile femeilor cu privire la inițierea căsătoriei și hotărârile luate în familie; libertatea sexuală a luat amploare atât pentru bărbați, cât și pentru femei; există o tendință accentuată de recunoaște a drepturilor copiilor; a crescut toleranța pentru cuplurile formate de parteneri de același sex etc. [5].

În această ordine de idei, societatea contemporană apelează și ea la calculul economic, dar nu ca fundament al constituirii unei familii, ci mai mult ca interogații privind necesitatea formării unei familii, rentabilitatea căsătoriei, costurile întreținerii unui copil etc..

Petru Iluț menționează că în societățile industriale și post-industriale, principala funcție economică a familiei este cea de consum [7], ceea ce indică asupra sporirii cheltuielilor mai ales în cadrul familiilor tinere și cu copiii mici.

Bineînțeles că apariția unui copil în familie este o binecuvântare care schimbă viața adulților pentru totdeauna. Pe lângă energia investită pentru creșterea și îngrijirea unui copil, este nevoie de o planificare riguroasă a cheltuielilor. Căci în cheltuielile ordinare ale familiei se vor adăuga și: îmbrăcămintea pentru mamă și copil, mobilier pentru casă, cărucior, scutece, produse speciale de igienă, jucării, medicamente etc..

Conform datelor Biroului Național de Statistică [1], minimumul de existență pentru copii în anul 2020 este în medie de 1994,5 lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în funcție de vârsta copilului, de la 776,2 lei pentru un copil în vârstă de până la 1 an până la 2261,5 lei pentru un copil în vârstă de 7-17 ani. În funcție de mediul de reședință al acestora, minimumul de existență pentru copiii din orașele mari este cu 8,6% mai mare comparativ

cu copiii din mediul rural, iar în cazul copiilor în vârstă de până la 1 an această diferență constituie 18,1%.

Astfel, se poate concluziona că, odată cu apariția copilului, cheltuielile unei familii cresc cu cel puțin 2.000 lei lunar. Acest fapt creează, în mod cert, volatilitatea sistemului familial. Totodată, în contextul proceselor inflaționiste prezente, foarte multe familii își pun întrebarea dacă vor face sau nu față costurilor pentru întreținerea copilului.

Astfel, dezvoltarea vertiginoasă a tehnologiilor va putea muta o familie tradițională în metaverse. Metaversul reprezintă un mediu virtual **unde oamenii se pot întâlni, pot discuta, munci și juca, folosind căști de VR (realitate virtuală), ochelari de AR (realitate augmentată), aplicații sau alte dispozitive** [6].

În contextul dat, autoarea americană Catriona Campbell a previzionat un nou tip de familie, care ar putea fi formată în metaverse. Copiii virtuali pot părea un salt uriaș din punctul în care ne aflăm acum, dar, în 50 de ani, tehnologia va avansa într-o asemenea măsură încât bebelușii din metaverse nu vor fi diferiți de cei din lumea reală [2].

Părinții vor putea interacționa cu copiii virtuali în spații închise sau în natură: în parcuri, grădini etc. C. Campbell previzionează că una din cinci persoane ar putea alege să îngrijească un astfel de copil, în locul unuia real. De asemenea pot opta între a-l crește în timp real sau accelerând maturizarea copilului.

Catriona Campbell afirmă că în timp ce conceptul ar putea părea „neplăcut” reprezintă o soluție viabilă, pe termen lung, pentru controlul nașterilor la nivel mondial și în vederea reducerii costurilor de întreținere [Ibidem].

În mod evident, mulți oameni meditează asupra modului în care vor arăta societățile viitoare. Oare oamenii vor prefera să folosească roboți în locul procreării și stabilirii unor relații cu persoane reale?

Pe măsură ce societatea evoluează și valorile umane se schimbă, este posibil ca structurile familiale să continue să se diversifice. Este dificil să prognozăm cu exactitate ce se va întâmpla în viitor, însă e puțin probabil ca familia tradițională formată din bărbat, femeie și copii să dispară în totalitate. În ciuda istoriei zbuciumate a omenirii, a schimbărilor sociale și culturale, acest tip de familie a rămas predominant în multe societăți.

Unii specialiști consideră că familia va dăinui, chiar și cu prețul unor restructurări și reconfigurări de roluri și de responsabilități, evoluând spre „familia echipă”, întemeiată din nevoia de bază a omului de dialog și comuniune, de comunicare și empatizare, și având ca rațiuni esențiale ale existenței ei afecțiunea și înțelegerea reciprocă [8].

Pe de altă parte există și mulți pesimiști care apreciază că, pe fundalul acestor profunde schimbări manifestate asupra întregii lumi, a societății în general și a individului în special, ea se va afla într-un „declin continuu” către disoluție și dispariție, făcând loc altor combinații familiale, mult mai elastice, mai permissive și fără a avea asupra lor presiunea unor responsabilități precise, precum sunt cuplul deschis, uniunile conjugale libere, având la bază înțelegeri conjuncturale sau contracte prenuptiale, multe dintre rolurile jucate de ea de-a lungul timpului fiind preluate de către „alte instituții și actori sociali”[8].

Bibliografie:

1. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. Disponibil https://statistica.gov.md/ro/minimul-de-existenta-in-semestrul-i-2020-9442_3342.html
2. Campbell, Catriona - „*AI by Design: A Plan For Living With Artificial Intelligence*”, CRC Press, 2022
3. Chihaiia, L., Cifor, L. et.al. - „*Dicționar enciclopedic*”, Editura Cartier: București, 2003
4. Codul familiei al Republicii Moldova, nr. 1316-XIV din 26.10.2000// Monitorul Oficial al R. Moldova nr.47-48/210

din 26.04.2001. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112685&lang=ro

5. Giddens, Anthony – ”*Sociologie*”, Editura All: București, 2010
6. <https://spotmedia.ro/stiri/it/facebook-isi-schimba-numele-in-meta>
7. Iluț, Petru – ”*Sociopsihologia și antropologia familiei*”, Editura Polirom: Iași, 2005.
8. Teșu, Ioan C. - „Familia contemporană între ideal și criză”, Editura Doxologia: Iași, 2011